

Decyzja środowiskowa – dla kogo?

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (zwana dalej: decyzją środowiskową) określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej wszczyna się na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji inwestycji. Na organie administracyjnym ciąży obowiązek zagwarantowania udziału w postępowaniu wszystkim podmiotom, które w danej sprawie mają prawnie chronione interesy. Niewłaściwe ustalenie kręgu stron postępowania może powodować konieczność wznowienia postępowania administracyjnego w celu umożliwienia wszystkim stronom wzięcie w nim udziału.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zwana dalej: ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku) nie określa jakie podmioty są uznawane za strony postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych. Z tego względu do ustalenia kręgu podmiotów uprawnionych należy stosować ogólne przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z brzmieniem art. 28 KPA stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Konieczne jest zatem w pierwszej kolejności wykazanie istnienia interesu prawnego lub obowiązku w wprowadzonym postępowaniu. Przeważnie podmioty odwołujące się od decyzji środowiskowych wykazują w rzeczywistości posiadanie interesu faktycznego, nie znajdującego konkretyzacji w przepisie prawa. Interes faktyczny może stanowić jedynie podstawę wnoszenia ewentualnych skarg i wniosków na zasadach przewidzianych dla udziału społeczeństwa w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, nie powoduje on zaś przyznania zainteresowanemu przymiotu strony. Przyjmuje się, że materialnoprawną podstawą interesu prawnego w postępowaniu środowiskowym mogą być m.in. przepisy Kodeksu cywilnego regulujące sposób wykonywania prawa własności nieruchomości oraz ich niezakłóconego korzystania. Właściciel może w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Na tej podstawie należy przyjąć, że interesem prawnym mogą wykazać się podmioty mające prawa rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania planowanej inwestycji. Pierwszą kwestią jest konieczność ustalenia co należy rozumieć pod pojęciem oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i sąsiadujące nieruchomości. W orzecznictwie (zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 26 września 2008 r., sygn. akt IV SA/Wa 841/08) przyjmuje się, że oddziaływanie będzie mogło wystąpić nawet wtedy, gdy nie spowoduje w otoczeniu przekroczenia ustalonych norm. Istotny jest sam fakt oddziaływania inwestycji w przestrzeń objętą prawem do nieruchomości sąsiednich, co uzasadnia konieczność zapewnienia właścicielom działek udziału w postępowaniu środowiskowym. Zakres

oddziaływania przedsięwzięcia należy badać zarówno na etapie jego realizacji, jak i późniejszej eksploatacji.

Zasięg oddziaływania przedsięwzięcia najczęściej ogranicza się do nieruchomości bezpośrednio graniczących z terenem inwestycji, co jednak nie wyklucza objęcia nim gruntów znajdujących się w dalszym sąsiedztwie. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że oddziaływanie konkretnego przedsięwzięcia na środowisko nie zna granic wynikających z prawa własności nieruchomości. Nie można zatem z góry ograniczać się do jedynie do nieruchomości bezpośrednio sąsiadujących z tą, na której znajduje się, lub ma powstać, źródło oddziaływania, ale należy brać pod uwagę rzeczywisty zasięg oddziaływania. O interesie prawnym właścicieli nie decyduje bowiem fakt, że dwie działki ze sobą bezpośrednio graniczą, lecz to, że jedna z nich znajduje się w strefie oddziaływania inwestycji zlokalizowanej na drugiej działce (por. wyrok NSA z dnia 23 kwietnia 2008 r., sygn. akt II OSK467/07).

W postępowaniu w sprawie wydania decyzji środowiskowej stronami będą podmioty legitymujące się prawem własności, jak również władający nieruchomością posiadający inne prawa rzeczowe, swoim zakresem zbliżone do prawa własności. Osoby faktycznie posiadające nieruchomości narażone na oddziaływanie inwestycji lub dysponujące prawami obligacyjnymi nie są legitymowane do występowania w postępowaniu administracyjnym jako strona i o ochronę ich praw powinien zadbać właściciel nieruchomości.

Warto również podkreślić, że podmiot ubiegający się o wydanie decyzji środowiskowej nie musi posiadać tytułu prawnego do nieruchomości, ani nawet znajdować się w sytuacji, która pozwoliła by mu taki tytuł uzyskać. Nie można zatem zapomnieć, że w pierwszej kolejności stroną takiego postępowania będzie właściciel nieruchomości, dla której ma zostać wydana decyzja środowiskowa.

Autor: Maria Witkowska, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy